

**ASSOCIATION DES UTILISATEURS ET
DISTRIBUTEURS DE L'AGROCHIMIE
EUROPEENNE**

Parijs, 8 november 2002

**BIJDRAGE VAN AUDACE
AAN
DE THEMATISCHE STRATEGIE BETREFFENDE
HET DUURZAAM GEBRUIK VAN PESTICIDEN**

[Mededeling van de Commissie van 1 juli 2002 COM (2002) 349 final]

[fr](#) - [en](#)

I	INLEIDING	3
II	DE REGELGEVING	4
1.	<i>De specificiteit van de FFP op reglementair vlak</i>	4
2.	<i>De richtlijn 91/414/CE</i>	6
2.1	De harmonisatie van de nationale regelgevingen, voorbehouden aan de stoffen	6
2.2	De opname van de stoffen in bijlage 1 van de richtlijn	8
2.3	De gegevensbescherming	8
3.	<i>De reglementering van het Intellectuele Eigendom ten aanzien van co-formulanten</i>	9
4.	<i>Regelgeving m.b.t. een procedure na de vergunning voor het in de handel brengen</i>	10
4.1	De beperkingen van de vergunning voor het in de handel brengen	10
4.2	Duidelijke erkenning van de negatieve effecten	11
4.3	Herziening van de vergunning voor het in de handel brengen n.a.v. waarnemingen bij gebruik	11
4.4	Opschorting van de vergunning voor het in de handel brengen n.a.v. een incident bij het gebruik.....	11
4.5	Onmiddellijke en transparante reactiviteit n.a.v. het optreden van onbedoelde effecten	12
4.6	De in de vergunning voor het in de handel brengen vastgelegde gebruiksdoses t.o.v. het gebruik in de realiteit	13
5.	<i>Controle van de toepassing van de technische stand van zaken</i>	14
6.	<i>Controle van de FFP die door de bedrijven worden gecommmercialiseerd</i>	14
III	EEN DUURZAAM CONCEPT VOOR PRODUCTIE, VOORSTELLING EN COMMERCIALISATIE VAN DE FFP	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
1.	<i>De plaats en de rol van de industrie in de strategie</i>	15
2.	<i>De zelfreglementering van de industrie</i>	16
3.	<i>Productie</i>	17
3.1.	Productie bestemd voor de Lidstaten	17
3.2.	Productie in of bestemd voor ontwikkelingslanden (OL)	17
4.	<i>Voorstelling</i>	18
4.1	De risicozinnen en -symbolen	18
4.2	De mengsels	18
4.3	De "groene marketing"	18
4.4	De reclame	19
4.5	De verpakking van de FFP	20
5.	<i>Commercialisatie</i>	20
IV	BESLUIT	21

I INLEIDING

In de 21ste eeuw staat de landbouw voor de uitdaging om een voortdurend aangroeiende bevolking te voeden met gebruikmaking van duurzame teeltmethodes. Volgens de hieraan gewijde definitie gaat het erom dit te bereiken zonder voor de toekomstige generaties de mogelijkheid te hypothekeren om hetzelfde te doen.

De vraag waar het om draait, is te weten of het productivisme in samenhang met het gebruik van fytofarmaceutische producten (FFP) verenigbaar is met een landbouw die in eerste instantie gericht zou zijn op het behoud van de gezondheid en het milieu.

Het zou absurd zijn te beweren dat een strategie betreffende het gebruik van pesticiden niet zou afhangen van de omstandigheden waarin de landbouwers ze gebruiken.

Maar ook al zijn vele hedendaagse landbouwpraktijken stellig niet duurzaam, toch vertegenwoordigen ze slechts een van de aspecten van het vraagstuk betreffende het duurzaam gebruik van de FFP, net als dit laatste slechts een van de aspecten vertegenwoordigt van de duurzaamheid van de totaliteit van de menselijke activiteiten.

De aard en het gebruik van fyto-sanitaire producten beïnvloeden de ecosystemen op heel wat verschillende manieren. De regelgevingen ter zake en hun aanwending bepalen eveneens de relatieve onschadelijkheid of toxiciteit van hun aanwezigheid in ons leefmilieu.

Traditioneel wordt het gebruik van fyto-sanitaire producten geanalyseerd in termen van doeltreffendheid en risico. Het risico is de som van de aan het product **inherente** toxiciteit en van de **blootstelling** waaraan de gebruiker, de consument en het leefmilieu in het algemeen onderworpen zijn.

Het begrip duurzaamheid impliceert rechtstreeks de noodzaak om de analyse aan te vullen met andere evaluatieconcepten ten aanzien van een gebruik van zeer lange duur en van een indirecte toxiciteit die in oorsprong onbeduidend wordt geacht. Het ontbreken van retrospectie om de impact op lange termijn in te schatten, meer bepaald dan voor de nieuwe substanties, evenals de impassen in de evaluatie van de risico's die aan hun gebruik verbonden zijn, drukken zwaar op het vertrouwen dat het publiek in gelijk welke notie van duurzaamheid zou kunnen stellen.

Het buitensporig karakter van de middelen die door de industrie en de bevoegde nationale en communautaire overheden ingezet worden in het domein van de evaluatie en het beheer van de risico's ten opzichte van het versnipperde milieu van de gebruikers van FFP laat geen twijfel bestaan over de oorsprong van de potentiële tekortkomingen van elke strategie waarin het concept van de duurzaamheid centraal staat.

De huidige aanpak van de overheden in samenhang met de industrie beperkt zich tot het scheppen van een alsmaar complexer normatief klimaat, zodanig dat het voor de meesten een zeer hachelijke zaak wordt om in dit domein zichtbare en duidelijke grenzen te trekken tussen wat aanvaardbaar of duurzaam is en wat dat niet is.

De problematiek van het duurzaam gebruik van FFP zou er wellicht bij winnen als hij opengetrokken en benaderd werd vanuit een ethiek van het substantiëlere “goed”. Vanuit dit oogpunt gaat het niet zozeer om het analyseren van de inachtneming van de normen in elk geval apart, maar veeleer om het evalueren van de globale zin en de algemene oriëntatie van elke voedselproducerende activiteit en van het gebruik van FFP. Welke soorten producties van de landbouwindustrie worden door de regelgevingen bevorderd? Welke trends, welke gedragswijzen beogen ze te ontwikkelen? En ten slotte, maakt het feit dat onze landbouwindustrie bedolven wordt onder de regelgevingen en de communicaties, van onze landbouw een duurzame landbouw?

Een verstandige benadering van de strategie die uitgestippeld moet worden om tot een gunstig en duurzaam gebruik van de FFP te komen, zal ook de nadruk leggen op de machtsongelijkheid tussen gebruikers en fabrikanten. Deze laatsten beschikken over enorme kennis en hulpbronnen. Buiten en naast hun moleculen, peilen ze naar, bestuderen ze, vormen ze en anticiperen ze op het gedrag van de gebruiker, de eindverbruiker en de wetgever. Ze verfijnen hun communicatiemethoden en het volkomen gerechtigd nastreven van goede financiële resultaten brengt hen ertoe een beroep te doen op technieken die hen het voordeligst uitkomen. Het bezit van deze macht veronderstelt een fundamentele verantwoordelijkheid.

Deze machtsongelijkheid heeft een chronische toestand van disfuncties doen ontstaan, waarvan de oplossing niet van de FFP-gebruikers afhangt.

Achter de mythe van de vervuilende landbouwer die zich helemaal niet bekommerd om zijn natuurlijke leefmilieu en zich weinig zorgen maakt over het gebruik van producten die hij zo duur betaalt, gaat in feite een reglementaire en industriële realiteit schuil, die door tal van aspecten niet aan de weg van een duurzame landbouw timmert.

Daar de FFP een markt vormen, waarvan verscheidene miljoenen Europese landbouwers de actoren zijn, lijkt de primordiale eis waaraan absoluut voldaan moet worden om tot een goed en duurzaam gebruik ervan te komen:

- een samenhangende en logische regelgeving te zijn om door iedereen begrepen en aanvaard te worden
- en een duurzaam concept voor hun productie, voorstelling en commercialisatie.

II DE REGELGEVING

1. De specificiteit van de FFP op reglementair vlak

Men mag er van uitgaan dat de FFP **naar boven toe** over een reglementair kader beschikken dat overeenkomt met dat van twee andere categorieën van producten waarvan

de commercialisatie onderworpen is aan een voorafgaandelijke vergunning, gebaseerd op onderzoek naar hun effecten op te gezondheid, met name de geneesmiddelen voor humaan gebruik en de diergeneeskundige geneesmiddelen (hierna de geneesmiddelen genoemd).

Wat nu de FFP betreft, ligt het verschil in het feit dat hun vergunning voor het in de handel brengen vooral afhangt van hun effecten op het leefmilieu in de betekenis van ecosystemen, waarop de geneesmiddelen maar weinig invloed zouden hebben.

Dat betekent, om duidelijk te zijn, dat de regelgeving voor de FFP meer verplichtingen zou opleggen dan die betreffende de geneesmiddelen, gezien de lacunes van richtlijn 91/414/CE weggewerkt worden, die overigens door de Commissie aangestipt werden in haar mededeling van 1 juli 2002.

Bekijken we echter hun voorschrift en hun distributie, dan blijkt dat de FFP **naar beneden toe** over geen specifiek reglementair kader beschikken. Dit staat in tegenstelling tot de geneesmiddelen waarvan de therapeutische aanbeveling schriftelijk moet vastgelegd zijn op een voorschrift van de arts of de dierenarts en waarvan de distributie verzekerd moet worden door erkende specialisten.

Bovendien heeft de patiënt of de kweker, voor de bijzonder gevoelige geneesmiddelen, maar weinig te maken met de regelgeving, vermits hun manipulatie en gebruik strikt voorbehouden zijn aan de therapeuten.

Patiënten en kwekers kunnen in principe de medicatie niet kiezen en komen niet rechtstreeks in contact met de communicaties en reclame van de fabrikanten.

De landbouwer van zijn kant is tegelijk therapeut, hanteerder en toepasser van de FFP. Hij staat onder de directe invloed van de reclameboodschappen van de fabrikant. Ook al kan hij bij zijn diagnose geholpen worden door openbare (waarschuwingen voor de landbouwers van de bevoegde overheden) of particuliere diensten (landbouwadviseurs), toch is het altijd hij die de uiteindelijke keuze maakt van het FFP dat hij zal gebruiken. Deze “automedicatie” verplicht hem om de regelgeving te kennen, met inbegrip van haar meest wetenschappelijke aspecten, en om een professional in de fytofarmacie te worden.

Deze situatie maakt dat het duurzaam gebruik van de FFP onder de verantwoordelijkheid valt van enkele miljoenen multidisciplinaire landbouwondernemers, terwijl dat van de geneesmiddelen, in de Europese Unie, slechts tot de verantwoordelijkheid behoort van enkele tienduizenden artsen, dierenartsen en apothekers die hiervoor speciaal zijn opgeleid en waarvan de activiteit exclusief is voor deze functie.

Een strategie voor risicobeheer zou haar doel missen als ze geen rekening zou houden met de wet van de grotere aantallen, in die zin dat de kans dat een technische regelgeving strikt nageleefd wordt, kleiner is naarmate haar toepassingsdomein een groter aantal actoren aanbelangt en de meesten daarvan bovendien niet exclusief gespecialiseerd zijn in de gereguleerde activiteit.

Bijgevolg moet de strategie betreffende het duurzaam gebruik van de FFP de mogelijkheid van fouten in manipulatie en gebruik inbouwen, ongeacht of het om onvrijwillige fouten

gaat dan wel om fouten t.g.v. van het zoeken naar enkele technieken die hen voordeliger lijken.

Het terugschroeven van dit risico hangt in hoge mate af van de scheiding van de adviesgevende en de verkoopsactiviteiten en ook van een regelgeving die voor iedereen gemakkelijk toegankelijk en begrijpelijk is.

2. De richtlijn 91/414/CE

Met uitzondering van de invoering van de communautaire procedures vergunning voor het in de handel brengen, zullen we niet terugkomen op de lacunes waar de Commissie in haar mededeling van 1 juli 2002 heel terecht op wees.

2.1 De harmonisatie van de nationale regelgevingen, voorbehouden aan de stoffen

De bestaande tegenstelling tussen het vrije verkeer van landbouwproducten en het mogelijke verbod om in een Lidstaat een bepaalde FFP te gebruiken die in een andere Lidstaat wel toegelaten is, is de hoofdoorzaak van het onbegrip van de landbouwers voor de regelgeving.

Welnu, een dergelijk onbegrip mag niet veronachtzaamd worden in het raam van de strategie waarover we het hier hebben. Dat is immers grotendeels verantwoordelijk voor de disfuncties die het duurzaam gebruik van FFP dwarsbomen, te beginnen met de illegale invoer waar de Commissie in haar mededeling op wijst.

Volgens de verdedigers van de nationale vergunningen voor het in de handel brengen, die aan de FFP worden toegekend, zouden die vergunningen gerechtvaardigd zijn, gegeven het feit dat de agronomische, fytosanitaire en milieuomstandigheden, meer bepaald dan de klimaatomstandigheden die van belang zijn voor het gebruik van het producten, verschillend zijn in de Lidstaten. En we moeten wel degelijk erkennen dat ze hierin gevolgd worden door de jurisprudentie van de HvJEG. Sommigen voegen aan deze lijst zelfs de verschillende eetgewoonten van de Europese consumenten toe.

Maar, gezien de vergunning voor het in de handel brengen nationaal is, en niet regionaal, gemeentelijk of perceelsgewijs, bestaan deze verschillen al evenzeer op het grondgebied van één enkele Lidstaat.

Overigens kunnen de fabrikanten en bevoegde overheden geen enkel voorbeeld aanhalen bij de vraag welk FFP waarvan de actieve stof in bijlage 1 van de richtlijn is opgenomen, over een dergelijke specificiteit zou beschikken dat zijn gebruik objectief voorbehouden zou zijn aan één Lidstaat.

De verdediging van de nationale vergunning voor het in de handel brengen tegenover de communautaire vergunning voor het in de handel brengen stoelt dus op geen enkel criterium van objectiviteit, evenredigheid of noodzaak.

Deze drie criteria, die door de communautaire regelgeving tot principes verheven zijn, steunen daarentegen wel de gecentraliseerde vergunning voor het in de handel brengen. Het duurzaam gebruik van de FFP wordt immers ook bepaald wordt door de kwalitatieve identiteit van de producten die in heel de Gemeenschap ter beschikking gesteld worden van de landbouwers. Dat neemt niet weg dat er, zonodig, binnen het grondgebied van één Lidstaat of tussen de Lidstaten onderling met verschillende doses gewerkt zou worden of dat er andere gebruiksvoorwaarden zouden gelden.

De richtlijn 91/414/CE legt de basiseisen vast waaraan de FFP die in de Europese Unie worden gecommmercialiseerd, moeten voldoen. Deze eisen vormen de weerspiegeling van gerechtvaardigde belangen in verband met de bescherming van de gezondheid en het leefmilieu.

Ofwel heeft de richtlijn betrekking op de handelsproducten en is het probleem van hun gebruik door alle Europese landbouwers opgelost. In die veronderstelling zou de situatie deel uitmaken van een volledige harmonisatie die begrijpelijk is voor alle gebruikers. Bovendien zou deze het mogelijk maken om ook de basiseisen voor de co-formulanten vast te leggen.

Ofwel heeft de richtlijn alleen betrekking op de actieve stoffen en behouden de afzonderlijke Lidstaten de bevoegdheid om hun formule te beoordelen. In dit ontzettend en nodeloos ingewikkelde geval is de rechtsregel die van toepassing is voor het beschermen van het gebruik van eenzelfde FFP over heel het grondgebied van de Unie, het principe van de wederzijdse erkenning. Tezamen met de door de richtlijn geharmoniseerde regels, moet dit principe voor gevolg hebben dat elk product dat wettelijk gecommmercialiseerd is in één Lidstaat, zonder enige belemmering kan circuleren. Het moet immers in alle opzichten die de in het verleden bestaande belemmeringen hadden kunnen rechtvaardigen, aan dezelfde basiseisen voldoen.¹

Blijft nog het feit - waaraan de industriële logica van de fabrikanten een handje toesteeft – dat de wederzijdse erkenning niet van toepassing kan zijn op formules die te verschillend geacht worden. Bijgevolg komt het besluit 3052/95/CE¹ “op het gepaste moment om “weer terug te komen op het uitgangspunt”, in die zin dat dit het instrument vormt, dat het mogelijk moet maken om de nodige bijstellingen door te voeren in een reglementair systeem dat van nu af als volledig geldt.”

In het geval dat de communautaire vergunning voor het in de handel brengen uiteindelijk niet aanvaard zou worden, zou de stelselmatige invoering van dit legislatieve arsenaal tot hetzelfde resultaat moeten leiden, al zal het meer tijd en middelen kosten.

Hier dient aangestipt dat de VS, die over een soortgelijk reglementair kader beschikken als datgene dat in de richtlijn 91/414/CE is opgesteld, de FFP volgens een gecentraliseerde procedure erkennen. Bovendien hebben de Commissie en de EPA in de Verenigde Staten tot een nauwe samenwerking besloten om een geheel van gemeenschappelijke regels te bepalen.

¹ Revue du Marché Unique Européen 4/1996. Eric Gippini Fournier

2.2 De opname van de stoffen in bijlage 1 van de richtlijn

Het duurzaam gebruik van de FFP begint met het gebruik van de onschadelijkste onder hen.

Maar de enige voorwaarde die geëist wordt voor het weerhouden van een stof met het oog op zijn opname in de communautaire lijst, vloeit voort uit de goede wil van de industrie. Dat houdt het risico in dat oude stoffen met geringe toxiciteit verdwijnen ten voordele van nieuwe met minder gunstige toxicologische profielen.

Duurzame landbouw is een noodzaak van openbaar belang, die nooit het slachtoffer zou mogen worden van de tegenover de fabrikanten betoonde toegeeflijkheid om hen te laten beslissen over de stoffen die verdwijnen.

Daartoe is de interventie van de bevoegde overheden hoogst wenselijk met als doel dat een nieuwe stof, ook al voldoet ze aan de basiseisen van de richtlijn, niet opgenomen zou worden van zodra een oudere stof hier duidelijk beter aan voldoet.

2.3 De gegevensbescherming

Sinds 1993 vertoont de richtlijn een neiging om de oligopolen te consolideren en zelfs te activeren, onder meer in haar opvatting van het handelsgeheim en in het begrip gegevensbescherming (artikel 13) als drijvende elementen en waarborgen van haar essentiële doelstellingen.

Laten uitschijnen dat de gegevensbescherming de noodzakelijke compensatie of de tol is die aan de industrie betaald moet worden opdat ze de potentieel gevaarlijke aspecten van haar producten en hun impact op de gezondheid en het leefmilieu zou evalueren, staat gelijk aan het onderwerpen van de publieke overheid aan een particulier belang.

Het gebruik van een FFP, dat nog altijd een keuze is tussen twee kwalen, vloeit voort uit een industrieel en agronomisch proces, dat sociale kosten veroorzaakt. De belangenbalans dicteert dat de industrie die de vruchten plukt van haar handel, de burgermaatschappij die voor deze sociale kosten moet opdraaien, compenseert.

Het beschermen van de belangenbalans zou, vanuit ons standpunt, opleggen dat de financiering van de gegevens door de industrie gewettigd wordt door de handelswinst die voortvloeit uit de toegang tot de markt tijdens de periode van volledige bescherming, die geboden wordt door de samengevoegde effecten van het patent en van de CCCP.

De richtlijn bedingt de opname van een gevaarlijke stof op een positieve lijst door het erkennen van de weldoende effecten tegenover de evaluatie van de aan haar gebruik inherente risico's en zou er bijgevolg het commerciële aspect niet van kunnen beheren.

Het patent en de CCCP bieden de fabrikant de bescherming van zijn uitvinding op hetzelfde ogenblik als ze de informatie vrijgeven, zodat deze informatie door haar verspreiding de aanzet kan geven tot nieuwe uitvindingen in een dynamiek van

voortgang. Maar de gegevensbescherming gedurende vijf overtollige jaren, zodra de fabrikant na afloop van de eerste vijf jaar nieuwe gegevens verstrekt, biedt hem bijgevolg een ongelimiteerde bescherming.

Een dergelijke situatie is niet duurzaam in die zin dat ze de innovatie betreffende één en dezelfde stof tot één enkele fabrikant beperkt en dat de landbouwer, op het vlak van gebruik van het betreffende FFP, niet langer de beste formule kan kiezen uit verscheidene specialiteiten van verschillende oorsprong.

3. De reglementering van de Intellectuele Eigendom ten aanzien van co-formulanten

Het industriële geheim, dat hoofdzakelijk voortvloeit uit de intellectuele eigendomsrechten die met de handel te maken hebben (ADPIC – TRIPS akkoord), stelt de fabrikant in staat om de volledige samenstelling van het product niet via het etiket van het FFP te verspreiden... en de fabrikant gebruikt dit recht zonder enig voorbehoud.

Terwijl de richtlijn 90/313/CE in haar 3de en 4de motiveringen erkent dat de toegang tot de informatie op milieuvlak relevant is voor elke burger, maakt ze de milieubescherming in haar artikel 3 ondergeschikt aan de IE, met inbegrip van het handelsgeheim.

De Aarhus conventie bevestigt deze band van ondergeschiktheid.

Het voorstel tot richtlijn van het Europees Parlement en van de Raad (COM/2000/0402) betreffende de toegang van het publiek tot informatie over het leefmilieu verklaart dat “de toegang tot informatie toegekend moet worden, wanneer het algemeen belang groter is dan het belang dat door de vertrouwelijkheid wordt beschermd”, maar rijgt daar, naar het voorbeeld van de Aarhus Conventie, het begrip “verwerping” van het verzoek om informatie aan en ook dat van “weigering” om daar geheel of gedeeltelijk gevolg aan te geven.

Het betaamt om deze orde van ondergeschiktheid om te draaien en te voldoen aan de plicht om de landbouwer te informeren over de volledige samenstelling van het FFP binnen het kenbaar gemaakte streven naar hun duurzaam gebruik.

Als er jaarlijks binnen de Europese Unie 320.000 ton werkzame stoffen worden gebruikt, dan betekent dit dat er ook meer dan 600.000 ton adjuvantia, co-formulanten en andere bestanddelen van de FFP worden gebruikt.

En soms zijn deze stoffen een nog grotere bron van toxiciteit dan de werkzame stof zelf.

De verantwoordelijkheid van de landbouwer m.b.t. het gebruik van FFP is ondergeschikt aan een perfecte kennis van het door hem gebruikte product.

Zijn keuze van het minst toxische FFP, dat een enkeling terecht tot fundamenteel principe wil verheffen, is ondergeschikt aan het, gekende, bestaan van een co-formulant die

behoort tot een toxicologische klasse die niet voorkomt in een soortgelijk FFP dat dezelfde actieve stof bevat.

De dwingende noodzaak van een duurzaam gebruik van de FFP zou niet door een recht betreffende het industrieel en handelsgeheim belemmerd mogen worden.

Het feit dat de farmaceutische industrie zich in het proces van Pretoria teruggetrokken heeft, toonde de begrenzing aan van de redenering rond de ADPIC akkoorden.

««

4. Regelgeving m.b.t. een procedure na de vergunning voor het in de handel brengen

In de huidige stand van zaken van de regelgeving is de opname van een stof in de communautaire lijst ondergeschikt aan de voorlegging door de aanvrager van de dossiers, voorzien in de bijlagen van de richtlijn 91/414/CE.

De vergunning voor het in de handel brengen van FFP is eveneens onderworpen aan de voorlegging door de aanvrager van de inlichtingen die overeenstemmen met de eisen van de Lidstaten.

Het is duidelijk dat in een dergelijke situatie de vereiste studies, hoe doorgedreven die ook mogen zijn, door de industrie worden uitgevoerd en het is zeker niet de roeping van de industrie om haar stoffen en FFP in het meest negatieve daglicht voor te stellen.

Bovendien is het zo dat, hoe talrijk de laboratoriumtesten en testen in proefveldjes ook zijn, deze toch ver blijven staan van de werkelijke gebruiksomstandigheden wanneer het product op de markt is gebracht.

De mogelijkheid om na de vergunning voor het in de handel brengen rekening te houden met waarnemingen van de interveniënten in de keten, landbouwers inbegrepen, wordt door de nationale en communautaire overheden beslist gewenst, maar is door geen enkele specifieke reglementaire tekst geformaliseerd.

Daaruit volgt dat er uiteindelijk zelden binnen redelijke termijnen rekening gehouden wordt met de vaststelling van anomalieën van een FFP, die door de gebruikers bij langdurig gebruik en/of in speciale omstandigheden worden waargenomen.

Binnen het streven naar een duurzaam gebruik van de FFP moet het reglementaire kader een tekst inbouwen, die de waarnemingscapaciteiten van alle interveniënten van de keten samenvoegt en waarvan het toepassingsdomein onder meer betrekking zou hebben op de hierna opgesomde eisen.

««

4.1 De beperkingen van de vergunning voor het in de handel brengen

Door de landbouwer wordt de vergunning voor het in de handel brengen ten gevolge van een ophemelende en misleidende mededeling maar al te vaak beschouwd als een absolute waarborg voor de onschadelijkheid van een product.

Het is aangewezen om deze ballon te doorprikken en terug te keren naar de harde realiteit dat de vergunning voor het in de handel brengen niet meer is dan de resultante van de balans van de positieve en negatieve aspecten van een FFP.

Zonder angst om de verklaringen uit het verleden tegen te spreken, moeten alle gebruikers in de Unie op de hoogte gebracht worden van deze realiteit die hen de verantwoordelijkheid oplegt het positieve resultaat van deze beoordeling voort te zetten tot aan de manipulatie en de toepassing van het product en hen, in deze omstandigheden, de macht geeft om eventueel de gegrondheid ervan aan te vechten.

««

4.2 Duidelijke erkenning van de negatieve effecten

Vanuit het streefdoel dat niemand onkundig is van de beperkingen van de vergunning voor het in de handel brengen, is het nodig dat de negatieve effecten minstens even goed uit de aan de gebruiker verstrekte informatie naar voren komen als de positieve effecten.

De toxiciteits- en ecotoxiciteitssymbolen zijn in dit licht ontegensprekelijk van groot nut. Dat neemt echter niet weg dat de communicatie van de fabrikanten fundamenteel lovend blijft over de positieve effecten en de negatieve effecten volkomen maskeren. Dit gaat zelfs zo ver dat symbolen weggelaten worden die representatief zijn voor de risico's van hun doeltreffendheid.

Buiten het rechtzetten van deze communicatie binnen de industrie, moet de permanente informatie over de afdoend waargenomen negatieve effecten bij de procedure voor de vergunning voor het in de handel brengen ter beschikking gehouden worden van het publiek.

««

4.3 Herziening van de vergunning voor het in de handel brengen n.a.v. waarnemingen bij gebruik

Elk negatief of positief effect dat vastgesteld wordt bij de manipulatie en de toepassing van het product en dat niet geïdentificeerd zou zijn in de inlichtingen die nodig zijn voor het verkrijgen van de vergunning voor het in de handel brengen, moet ter kennis gesteld worden van de bevoegde overheden. Die moeten verplicht zijn om een gemotiveerd gevolg te geven aan de inlichtingenverstrekker, welke ook zijn hoedanigheid mag zijn.

Als het nieuw waargenomen positieve of negatieve effect na onderzoek van de waarnemingen binnen een redelijke termijn erkend wordt, dan zou de onmiddellijke herziening van de vergunning voor het in de handel brengen geen rekening mogen houden met de rechten die door de oorspronkelijke vergunning voor het in de handel brengen aan de fabrikant waren toegekend.

««

4.4 Opschorting van de vergunning voor het in de handel brengen n.a.v. een incident bij het gebruik

Na het gebruik van een FFP in de door de fabrikant voorgeschreven omstandigheden wordt de landbouwer maar al te vaak geconfronteerd met incidenten bij zijn gewassen of zelfs met fysieke stoornissen die optreden bij de manipulatie van het product.

Maar al te vaak monden dergelijke vaststellingen uit in geschillen die voorgelegd worden aan de beoordeling van het gerecht, zonder dat de overheid die bevoegd is voor de vergunningen voor het in de handel brengen, van het incident op de hoogte wordt gebracht of, als dat wel het geval is, zonder dat deze overheid de passende maatregelen treft in afwachting dat de gerechtelijke uitspraak geveld wordt.

En maar al te vaak komt die uitspraak er pas enkele jaren nadat de fabrikant onmiddellijk zijn aansprakelijkheid van de hand heeft gewezen met als voornaamste considerans de reglementair verkregen vergunning voor het in de handel brengen

De administratieve overheid moet onafhankelijk zijn van de gerechtelijke overheid. De procedureregels moeten opleggen dat zij in allereerste instantie geïnformeerd moet worden over de juiste omstandigheden waarin het incident zich voordeed. Als de bevoegde overheid na haar eigen deskundigenonderzoek van mening is dat het risico bestaat dat dit bijzondere incident zich nog zal voordoen, dan moet ze de vergunning voor het in de handel brengen opschorten voor alle of voor een deel van de toepassingen of voor de manipulatieomstandigheden waarvoor de vergunning oorspronkelijk werd toegekend.

Dit principe, meer in het algemeen het voorzorgsprincipe genoemd, ontbreekt schromelijk in de huidige logica. Die bestaat uit een terughoudendheid van de bevoegde overheid om over te gaan tot een herbestudering van haar eerste beslissing en in een felle tegenkanting van de fabrikant die zich niet gemakkelijk kan neerleggen bij het opnieuw in vraag stellen van zijn vergunning voor het in de handel brengen.

4.5. Onmiddellijke en transparante reactiviteit n.a.v. het optreden van onbedoelde effecten

In tegenstelling tot de hiervoor vernoemde incidenten, zijn de onbedoelde effecten van de FFP niet alleen waarneembaar door de landbouwers, maar ook door de burgermaatschappij in haar geheel, te beginnen met de aanverwante beroepen van de landbouw, de landbouwindustrie en de medische beroepen.

Gezien de situatie, is het helaas niet nodig om aan te tonen hoe extreem moeilijk het is om de oorzaken en de oplossingen van de onbedoelde effecten in samenhang met het gebruik van FFP te bepalen. Het aantonen gebeurt pas na voorlegging aan de nationale gerechtelijke, politieke en administratieve overheid. Sommige dossiers van tien jaar oud kunnen tot op heden nog zonder oplossing blijven en rusten onder de vloek van de polemiek of op z'n minst van de betwisting van de ontevreden slachtoffers.

Het onvermogen van de Lidstaten om de problematiek van de onbedoelde effecten individueel op te lossen is onder meer en dikwijls het gevolg van het multinationale karakter van de fabrikant van het of de betrokken FFP. Het is met name zo dat de fabrikant stelselmatig stelt dat zijn producten niet beschuldigd kunnen worden zolang er in de andere Lidstaten geen omstreden effecten zijn vastgesteld.

De eerste oplossing, die erin bestaat dergelijke dossiers stelselmatig aan de communautaire overheid over te dragen, dringt zich dus haast vanzelfsprekend op.

Daar vele van de onbedoelde effecten van die aard zijn dat ze schade berokkenen aan heel de bevolking, is het belangrijk dat hun onderzoek met de grootst mogelijke transparantie gebeurt. En dat zodanig dat er door elke sociaal-professionele categorie naarmate de reeksen van aanwijzingen verschijnen, maatregelen worden getroffen die het mogelijk maken de oorzaken te bepalen.

Ten slotte moet er des te sneller op een onbedoeld effect gereageerd worden naarmate het gemakkelijker is om de oplossing ervan geheel of gedeeltelijk door te voeren. Het is bijvoorbeeld duidelijk dat bij de kwestie van de aanwezigheid van FFP in de lucht, een verbod om ze over heel het grondgebied van de Unie per sproeivliegtuig te verspreiden, bijdraagt tot het verhelpen van dit probleem. Enkel behandelingen per helikopter maken een minstens even goede beheersing van de afdrijving mogelijk als de toepassingen op de grond.

««

4.6 De in de vergunning voor het in de handel brengen vastgelegde gebruiksdoses t.o.v. het gebruik in de realiteit

De in de vergunning voor het in de handel brengen vastgelegde gebruiksdosis is de laagste dosis die de beste doeltreffendheid in alle voorkomende omstandigheden waarborgt. Dit houdt in dat, als een FFP in 90% van de situaties in een gegeven dosis een goede bescherming biedt, maar dat er in de moeilijkste omstandigheden een hogere dosis vereist is, het deze laatste dosis is die als minimaal doeltreffende dosis weerhouden wordt. Het is ook deze dosis die wordt toegestaan.

In principe mag een product enkel gebruikt of aanbevolen worden volgens de voorwaarden die in de vergunning voor het in de handel brengen zijn beschreven. Theoretisch is het dus verboden om een lagere dan de toegestane dosis te gebruiken of aan te bevelen.

Gelukkig hebben de waarnemingen, samen met een vleugje ongedisciplineerdheid bij sommige landbouwers, geleid tot het aantonen van het feit dat de toegestane doses vaak aanzienlijk verlaagd kunnen worden zonder enige invloed op het biologisch resultaat.

Deze gekende en door de bevoegde nationale overheden aanvaarde vaststelling voor producten met zeer ruime verspreiding mondde, zoals logisch zou zijn, over het algemeen niet uit in een herzieningsprogramma van de toegestane doses in samenhang met het gebruik in de realiteit.

Gezien het duurzaam gebruik van de FFP ook door de gebruikte hoeveelheden bepaald wordt, is een dergelijk herzieningsprogramma noodzakelijk.

««

5. Controle van de toepassing van de technische stand van zaken

Geen enkel begrip van industriële of intellectuele eigendom (IE) zou het gebod mogen negeren dat stelt dat het openbaar belang beschermd en bevorderd moet worden en dat men niet alleen een privé-belang mag nastreven.

In dit opzicht is het onaanvaardbaar dat geen gebruik wordt gemaakt van de verworven technische stand van zaken, die het bijvoorbeeld mogelijk maakt om de samenstelling van een FFP minder toxisch te maken dan diegene die aanvankelijk werd gecommmercialiseerd, of om de formule door een andere, minder agressieve te vervangen.

Dergelijke situaties bestaan. Ze zijn het gevolg van de industriële logica die erin bestaat een fabricatieprocédé (bijvoorbeeld om een stof van haar toxische onzuiverheden te ontdoen) met een patent te beschermen en het gepatenteerde procédé niet te exploiteren zolang dat niet in het privé-belang van de uitvinder is.

Producten fabriceren in formules met een erkende agressiviteit, zoals vloeistoffen, terwijl dit kan in een formule die beter is voor de gezondheid en het leefmilieu, bijvoorbeeld granulen of microcapsules, is ook zo'n voortvloeiende van de industriële logica.

Om aan het tweede voorbeeld te remediëren moeten de bevoegde overheden over de macht beschikken om de vergunning voor het in de handel brengen te weigeren voor de formule die de meeste risico's inhoudt. Voor het geval van de onbenutte patenten is het aangewezen dat er een cel van onderzoekers van agrochemische uitvindingen wordt opgericht. Die cel moet de nodige autoriteit hebben om de uitvinder te dwingen om zijn nieuwe techniek toe te passen of anders deze toepassing via de verplichte licentie aan een andere fabrikant over te dragen.

««

6. Controle van de FFP die door de bedrijven worden gecommmercialiseerd

Over de noodzaak het gebruik van de FFP te controleren is iedereen het eens. Diezelfde eensgezindheid zou er moeten bestaan over de noodzaak van geregelde controles om na te gaan of de gecommmercialiseerde FFP conform zijn met hun vergunning voor het in de handel brengen.

Zowel voor het gebruik als voor de fabricatie moeten deze controles transparant zijn en moeten hun resultaten meegedeeld worden.

III EEN DUURZAAM CONCEPT VOOR PRODUCTIE, VOORSTELLING EN COMMERCIALISATIE VAN FFP

1. De plaats en de rol van de industrie in de strategie

De invoering van specifieke middelen voor het duurzaam gebruik van FFP, als aanvulling bij de regelgeving, hangt af van de eerlijke, rationele en objectieve wil van de agrochemische industrie. Zo kan vermeden worden dat de strekking naar moreel hoogstaandere industriële en handelspraktijken alleen het gevolg zou zijn van externe druk of van de bezorgdheid van de fabrikanten over hun merkimago in de publieke opinie die alsmaar vijandiger staat tegenover hun activiteit.

Voor de eerste interveniënt van de keten gaat het er niet zozeer om zich de knowhow van een duurzame landbouw eigen te maken en er de notie en de initiatieven van op te pikken, maar veeleer om actief mee te werken aan het oplossen van zijn eigen disfuncties in het verleden.

Het is duidelijk dat het erop aankomt een duurzame ontwikkelingsstrategie uit te stippelen met als doel de landbouw een echte stap vooruit te laten zetten door de interne rechtzetting bij elke interveniënt van de factoren die de verwezenlijking van dit objectief tot op heden dwarsboomden.

De autoriteiten die door de openbare en politieke overheden² belast zijn met het uitstippelen van een dergelijke strategie, spreken zich onomwonden uit over dit feit dat *“het werkelijke milieubeheer hoofdzakelijk de zaak is van de landbouwers en dat ook zal blijven, terwijl het promoten van beelden het voorrecht is van andere acteurs”*, dat *“er een risico bestaat van ongepaste inpalming van de vrucht van de knowhow van de landbouwers door diegenen die experts zijn in de marketing”* en dat *“gezien het leefmilieu een openbaar goed is, een dergelijke inpalming ongeoorloofd is”*.

Als het zo is *“dat we onze medeburgers niet mogen misbruiken,*

als het zo is *dat we om deontologische redenen alleen de werkelijke inhoud van de geïntegreerde landbouw mogen promoten, d.w.z. de reële bekommernis om het milieubehoud,*

als het zo is *dat er geen commercieel opbod mag bestaan op het vlak van gezondheidsvraagstukken, en*

als het zo is *dat we, wegens de almacht van het beeld, niet mogen toelaten dat de realiteit van het leefmilieu verdrongen wordt door een aanlokkelijk beeld”*,

dan zou het duurzaam gebruik van FFP erbij winnen, indien haar strategie zo min mogelijk afhankelijk zou zijn van industriële en handelsbelangen en indien het, op z'n minst, zo zou overkomen op de publieke opinie.

² Guy Paillotin, voorzitter van de Algemene Raad van het Institut national d'agronomie (INA), gewezen voorzitter van het Institut national de la recherche agronomique (INRA), is de auteur van een rapport over geïntegreerde landbouw in Frankrijk.

2. De zelfreglementering van de industrie

De fabrikanten van FFP en de organisaties waartoe ze behoren, hebben moeite gedaan om zelfreglementeringsregels uit te werken die doorgaans aan het publiek voorgesteld worden in de vorm van gedragscodes. Ze zijn geïnspireerd op het “Responsible Care” programma dat in 1985 door de chemische industrie in Canada werd ingevoerd.

Deze regels, die zeer opportuun “zachte normen” worden genoemd, zijn het voorrecht van de agrochemische industrie in haar communicatie, maar dienen geenszins de strategie van het duurzaam gebruik van FFP, zeker niet in hun huidige toestand. Erger nog, ze bewijzen haar zelfs een slechte dienst omdat het publiek hier niets anders in ziet dan een hypocrisie om hen naar de mond te praten, terwijl die strategie vooral behoefte heeft aan een publieke opinie die geen rampzalig beeld van de landbouw meer uitdraagt.

Volgens een studie die op verzoek van de Europese Commissie in januari 2001 door DG SANCO werd uitgevoerd³, is het doel van de diverse initiatieven tot zelfreglementering duidelijk: het gaat erom op een eventuele wetgeving vooruit te lopen om beter haar nutteloosheid te kunnen aantonen en de gedragscodes dienen om het imago op te poetsen van een sector waarin zich twijfelachtige en frauduleuze praktijken ontwikkeld hebben. (pag. 141)

De praktijk van de zelfreglementering blijkt meestal ontgoochelend te zijn in die zin dat ze zich beperkt tot een catalogus van goede bedoelingen. (pag. 37)

Nagenoeg alle deskundigen en specialisten zijn het erover eens dat de zachte normen onaangepast lijken aan de kwesties inzake veiligheid en gezondheid van de verbruikers, die door staatsnormen geregeld moeten worden. (pag. 36)

En hoewel het geen expert ter zake is, deelt het publiek, landbouwers inbegrepen, natuurlijk instinctmatig deze mening.

Deze normen hebben geen wettelijke vorm en zijn door de fabrikanten op hun eigen initiatief uitgevaardigd, maar dat betekent niet dat we hier ongestraft willen pleiten om hun bestaan te verbieden. We willen echter wel de wens uiten dat de overheden op grote schaal zouden laten weten dat ze hier afstand van nemen of dat de agrochemische industrie het nodige zou doen om ervoor te zorgen dat haar normen niet langer een onzichtbaar bestaan zouden leiden en gecontroleerd en bestraft zouden kunnen worden, onder meer op initiatief van andere professionelen van deze keten en van de verbruikers.

Bij gebrek aan doeltreffende bestraffingmechanismen en middelen tot verhaal, kan het niet anders dan dat het publiek geen vertrouwen heeft in de zachte normen.

³ LEX FORI – De beste praktijk in het beroep op «zachte» juridische normen en haar toepassing op de consumenten in de Europese Unie.

3. Productie

3.1. Productie bestemd voor de Lidstaten

Op korte termijn zou de anticipatie van de industrie op de hiervoor besproken voorstellen tot regelgeving meer bepaald moeten resulteren in het doorvoeren van:

- formules van FFP die niet kunstmatig verschillen tussen de Lidstaten en objectief beantwoorden aan de essentiële noodzaak van de bescherming van de gezondheid en het leefmilieu bij een identiek communautair gebruik.
- de verworven technische stand van zaken die het best aan deze noodzaak tegemoetkomt, los van gelijk welke overweging van industrieel of handelsbelang.

Met het oog op het behoud van de diversiteit van de landbouwproducties is het niet aanvaardbaar dat gewassen zonder fyto-sanitaire bescherming blijven door het verdwijnen van stoffen of het ontbreken van economisch belang, dat samenhangt met het verdedigen van een minder belangrijk gebruik van FFP waarvan de stoffen opgenomen zijn of zullen zijn in de communautaire lijst.

Een dergelijke situatie zal de landbouwers ertoe aanzetten empirisch een niet goedgekeurde specialiteit te gebruiken en zal mogelijk tegen een duurzaam gebruik indruisen.

Houden we echter rekening met het feit dat het voor de industrie wellicht onmogelijk is om tot een return te komen van de investeringen die gedaan werden om de kosten van de door de richtlijn 91/414/CE geëiste studies te dekken, dan zouden de fabrikanten bij machte moeten zijn om een minder zware procedure voor te stellen, die specifiek is voor kleinschalige toepassingen en die niet strijdig zou zijn met de basiseisen.

3.2. Productie in of bestemd voor ontwikkelingslanden (OL)

Een strategie voor duurzaam gebruik van FFP zou niet tot het grondgebied van de Europese Unie beperkt mogen blijven.

In weerwil van haar invloed in internationale organisaties (UNO-FAO-WHO), is de macht van de EU ten aanzien van de praktijken in landen buiten haar grondgebied relatief. Het is aangewezen om hier te wijzen op het feit dat bijna 80% van de wereldproductie van fyto-sanitaire producten van Europese bedrijven afkomstig is.

De delokalisaties van de meest vervuilende producties naar landen die minder strenge eisen stellen inzake gezondheid en leefmilieu, moeten geïntegreerd worden in de betreffende strategie. Daarvoor is bij de industrie de wil nodig om voor haar activiteiten een ethiek met internationale roeping en dimensie te hanteren en moeten er ook controle-instrumenten worden ingevoerd die het mogelijk maken om de realiteit ervan na te gaan.

Nog met ditzelfde doel voor ogen moeten voor de FFP die in de EU wegens hun wezenlijke gevaar voor de gezondheid en het leefmilieu ten strengste verboden zijn, ook de productie in of de uitvoer naar derde landen, en vooral dan naar OL, verboden worden.

Dit, los van het principe van voorafgaande toestemming dat door de PIC procedure is ingesteld. Haar tegenstrijdigheid met de bescherming van de Europese consumenten ten aanzien van de mondialisering van de uitwisseling van landbouwproducten en de universele dimensie van de bescherming van het leefmilieu is evident.

Ten slotte zitten de OL ook vandaag nog opgescheept met aanzienlijke voorraden vervallen en/of ongemeen gevaarlijke producten, net als de persistente organische polluenten (POP's), en zijn ze niet in staat om hun vernietiging te verzekeren.

In het raam van een duurzame strategie is het hoogst wenselijk dat hun fabrikanten het voorstel van de FAO aanvaarden, dat hun medewerking aan de eliminatie van dergelijke producten stipuleert.

4. Voorstelling

4.1 De risicozinnen en -symbolen

De hiervoor uiteengezette voorstellen tot regelgeving die betrekking hebben op de communicatie van de volledige samenstelling van het FFP en de duidelijke erkenning van zijn negatieve effecten, nemen in geen geval de plaats in van de al vastgelegde, reglementaire verplichtingen betreffende de daadwerkelijke, klare en goed leesbare vermelding van de risicozinnen en –symbolen.

De praktijk, die erin bestaat ze te verdrinken in een compacte tekst met kleinere lettertekens dan diegene die de voordelen van het product opsommen, maskeert hun belang en vermindert de effectiviteit hiervan. Dat kan zelfs zover gaan dat de gebruiker ze niet leest.

4.2 De mengsels

Het gebruikadvies om net vóór het gebruik mengsels van verscheidene FFP te maken, moet vergezeld gaan van de bijbehorende administratieve toelating.

4.3 De "groene marketing"

De praktijk van de "groene marketing" bestaat erin de onschadelijkheid van een product aan te prijzen door gebruik te maken van overdreven flatterende handelsnamen, indicaties op het etiket en reclamebeelden of door de effecten van FFP te vergelijken met die van stoffen die consumenten courant in hun dagelijks leven gebruiken.

Het archetype van deze praktijk zou bijvoorbeeld kunnen zijn: het promoten van een FFP m.b.v. kinderen die dolgelukkig in een weide ravotten nadat deze behandeld is met een

product waarvan de verpakking duidelijk zou vermelden dat het zeer veilig voor de gezondheid en zeer milieuvriendelijk is en ook dat volkomen onschadelijk is, wat overigens ook al zou blijken uit zijn naam die het voorzetsel “BIO” meekreeg. Daarnaast zouden zijn, lichte, effecten dan nog grafisch of redactioneel vergeleken worden met de, krachtige, effecten van keukenzout, babyshampoo of vitamine A.

De richtlijn 2001/59/CE stelt dat “... aanduidingen, zoals “niet toxisch”, “niet schadelijk”, “niet vervuילend”, “milieuvriendelijk” **of elke andere aanduiding met een strekking die het ongevaarlijke karakter van een stof of een preparaat benadrukt of die een onderschatting van de gevaren van deze stof of dit preparaat kan teweegbrengen, niet op het etiket of de verpakking mogen staan van stoffen of preparaten die onder onderhavige richtlijn of onder de richtlijn 1999/45/CE vallen”.**

In een strategie voor duurzaam gebruik van FFP is er inderdaad geen plaats voor “groene marketing” en het is hoog tijd dat de industrie een einde maakt aan deze praktijk, al zou het alleen maar zijn wegens de noodzaak om het bestaande reglementaire kader in acht te nemen.

Hier dient opgemerkt dat sommige van de grootste fabrikanten van FFP zich in juli 1998 tegenover het ministerie van justitie van de VS verbonden hebben om met deze praktijk te stoppen en dat ze sinds die vier jaar, eigenaardig genoeg, hun praktijken op het grondgebied van de Europese Unie nog niet gewijzigd hebben.

4.4 De reclame

Het door de reclame beoogde doel is de consument of de gebruiker aanzetten om het product dat er het voorwerp van is, te verbruiken of te gebruiken.

Het is precies om die reden dat de reclame op farmaceutische specialiteiten zeer streng gereguleerd en zeer oordeelkundig omkaderd en beperkt is.

De kwantitatieve omvang van de reclame betreffende de FFP is zodanig dat haar invloed om de landbouwer aan te sporen om er nog meer gebruik van te maken nog groter moet zijn. Het is immers ondenkbaar dat de industrie een dermate groot budget zou besteden zonder een return op haar investering te bekomen.

Een dergelijke situatie is uiteraard niet duurzaam.

Het is onweerlegbaar dat ze tegenstrijdig is met dit voorstel van de Commissie dat erin bestaat een overschakeling aan te moedigen naar een landbouw die slechts beperkte hoeveelheden (of geen) FFP gebruikt.

Streven naar de afschaffing van het recht van de fabrikanten om de promotie van hun producten te verzekeren, is niet realistisch en is overigens ook niet stelselmatig wenselijk. Daarentegen is het streven naar een omschakeling van reclameruimte in communicatieve ruimtes van dien aard dat elke tegenstrijdigheid met een duurzaam gebruik opgeheven wordt. Die omschakeling kan bijvoorbeeld gericht zijn op het voorstellen van het product in zijn totaliteit met zijn positieve en negatieve effecten, met, desgevallend, een

beklemtoning van de verbetering van deze laatste in vergelijking met het bestaande gamma voor hetzelfde gebruik,.

4.5 De verpakking van de FFP

Sommige producten zijn verpakt in recipiënten die hun gebruik op verscheidene tientallen hectares en soms zelfs op meer dan 100 hectare mogelijk maken.

Voor de industrie zijn deze grootverpakkingen niet stelselmatig een bron van besparing, maar de landbouwer kan er een merkelijk prijsvoordeel in vinden.

Dergelijke recipiënten mogen dan al een voordeel bezitten in verband met hun verwijdering, toch rijst de vraag naar hun duurzaam belang, in die zin dat ze een uitnodiging vormen tot een gebruik op een groter oppervlak dan nodig is en dat hun moeilijke manipuleerbaarheid soms de oorzaak is van ongevallen of van beoordelingsfouten m.b.t. tot de reglementair toegelaten dosis.

5. Commercialisatie

De industrie is verplicht om bij haar producties op het gebruik van de FFP te anticiperen.

Door de combinatie van de noodzakelijke opslag en de doorgedreven commerciële positionering om in hun marktaandeel geen plaats te laten voor de concurrentie, worden de fabrikanten er tijdens de herfst en de winter, het zogenaamde fyto-sanitaire “dode seizoen, toe aangezet om bij de distributeurs te gaan aankloppen om producten af te nemen.

Om diezelfde reden sporen de distributeurs hun klanten-landbouwers aan om hetzelfde te doen.

Deze aansporingen worden gemotiveerd door preferentiële commerciële voorwaarden, waarbij het gaat om zogenaamde “stockage”-, “dode seizoen”- of “vroegtijdige verbintenis”-kortingen.

Met de bedoeling zijn marktaandelen te vergroten komt de fabrikant zijn distributie een steuntje in de rug geven en gaat zich van de effectieve promotie van zijn producten “bij de teelt” vergewissen, anders gezegd rechtstreeks bij de landbouwer.

Deze strategie gaat eveneens gepaard met commerciële motiveringen door het toepassen van een tweede categorie van kortingen of tariefverlagingen. Hier dragen die namen als “positionering”, “marktaandeel”, “inachtneming van het handelsbeleid”, “campagneplan”; “beroep”, “objectief”, “vooruitgang”, “einde campagne”, met onder meer “pallet”- en “vrachtwagen”-kortingen bij grote leveringen.

Traditioneel betaalden de landbouwers hun FFP lange tijd pas zeer laat en dat was dus ook het geval bij de distributeurs. Over het algemeen gebeurde dit nadat ze de eerste voorschotten ontvangen hadden op de prijs van hun oogst.

Omdat de industrie deze laattijdige betalingen moe was, past ze nu nog een derde categorie van kortingen toe, de zogenaamde “voorafbetaling”-korting.

Ten slotte wordt dit arsenaal van tariefcondities nog aangevuld met “budgetten” die aan de distributeurs toegekend worden, op voorwaarden dat ze aan diverse andere eisen voldaan hebben: bijvoorbeeld de promotie van een behandelingsprogramma, waarin uitsluitend of toch zoveel mogelijk gewerkt wordt met FFP uit het aanbod van één fabrikant.

Met hetzelfde doel voor ogen past de industrie, aanvullend bij de “budgetten”, een strategie toe om haar gunstige voorwaarden te koppelen aan de aankoop van verscheidene producten, zonder op de landbouwkundige complementariteit te letten. En dan hebben we het nog niet over het aanbieden van twee specialiteiten in koppelverpakkingen, wat het onmogelijk maakt om het ene product te kopen zonder het andere.

De meeste van deze kortingen, prijsverlagingen en budgetten worden op het einde van de landbouwcampagne gestort in de vorm van “achteraf-winsten”.

Een dergelijke situatie is er uiteraard niet op gericht het uitbrengen van FFP en zodoende ook hun gebruik te beperken.

Het “doordachte” gebruik, aangepast aan de gezondheidstoestand die tijdens de groeicyclus van de gewassen fysiek wordt vastgesteld, wordt tegengewerkt door de neiging van de landbouwer om de producten te gebruiken, die hij vooraf heeft aangekocht en die in zijn voorraad staan.

Ook de neiging tot een stelselmatig preventief gebruik wordt in hoge mate in de hand gewerkt.

Zonder te durven hopen op een distributiesysteem dat vergelijkbaar is met datgene voor de getarifeerde producten waarvan de terugbetaling door de staten verzekerd wordt, is een grondige verandering van de handelslogica van de fabrikanten van FFP toch ten zeerste gewenst.

◀◀

IV BESLUITEN

Al is het de bedoeling van onderhavige uiteenzetting om de verantwoordelijkheid voor een duurzaam gebruik van FFP ook bij de regelgeving en de agrochemische industrie te leggen, toch heeft ze geen polemische bedoelingen ten overstaan van deze eerste twee, belangrijke interveniënten in de fytosanitaire keten.

Ze heeft integendeel de ambitie om zich af te zetten tegen de consensus die in de loop van colloquia en mededelingen tot stand gekomen is. Een consensus die inhoudt dat uitsluitend

de verantwoordelijkheid van de landbouwer weerhouden wordt, als het erom gaat de schadelijke effecten van de fytofarmacie te moeten erkennen.

Stuitend op de demagogische redevoeringen gericht naar de publieke opinie, die gemakkelijk voor dit idee wordt gewonnen, omdat het beeld van een bewegende sproeier nu eenmaal onlosmakelijk met de landbouwer verbonden is, wil ze de problematiek die door het onachtzame of frauduleuze gebruik wordt veroorzaakt, zeker niet wegvegen.

Nemen we nu echter het voorbeeld van de evidence die zou voortvloeien uit het verlangen om het mislukken van een theaterstuk toe te schrijven aan een acteur die zijn rol vooraf niet heeft mogen lezen. Dit is perfect van toepassing op het geval van de gebruiker die geen kennis krijgt van de volledige samenstelling van een gevaarlijk product, maar toch verantwoordelijk geacht wordt voor alle gevaren die met zijn gebruik samenhangen.

Dit gezegd zijnd, gaat AUDACE akkoord met de meeste voorstellen die gedaan worden in de mededeling van de Commissie van 1 juli 2002. In feite zijn er drie waar ze niet achter kan staan

De eerste heeft betrekking op die andere consensus, met uitzondering dan van de agrochemische industrie, dat de biologische landbouw de oplossing zou zijn voor een duurzame landbouw. Ook al heeft het promoten hiervan door de overheden de bedoeling de druk van de publieke opinie weg te nemen, toch is het een feit dat de landbouw die het etiket van op productievermeerdering gericht te zijn, opgekleefd krijgt, het merendeel van de bevolking voedt tegen haalbare kosten en met een aanvaardbare kwaliteit. Het gemakkelijk en prompt zijn heil zoeken bij dit middel om de angst van het volk tot bedaren te brengen, heeft veel meer te maken met een idealistisch concept dan met een objectieve mogelijkheid tot duurzame ontwikkeling. Het is zelfs moeilijk te aanvaarden dat de keten van de zogenaamd op productievermeerdering gerichte landbouw de aanzienlijke kosten draagt voor de evaluatie van de stoffen en de praktijken die ermee gepaard gaan, terwijl de "bio" producties die sommige daarvan in hun lastenkohiers opnemen, daar alleen maar valorisatie bij vinden.

De tweede heeft betrekking op de speciale heffingen op de FFP, waarvan men toch moet erkennen dat ze indruisen tegen de opvatting dat de gevaarlijkste en meest vervuilende producten geen vergunning zouden mogen krijgen om op de markt te komen. Als de speciale heffingen, ondanks de twijfel die ze doen rijzen, sociaal, economisch en, vooral, politiek correct blijven, dan nog is het een vereiste dat hun inning en bestemming overeenstemmen met de doelstellingen waarvoor ze ingevoerd werden.

Welnu, de landbouwers merken dit effect niet, omdat ze in de productprijs verwerkt zijn en dus niet apart op de aankoopfacturen verschijnen en omdat hun gebruik, dat in principe bestemd is om de externe kosten van de FFP te dekken, op z'n minst ondoorzichtig is, als het al niet officieel wordt toegekend aan de financiering van de Sociale Zekerheidskassen, zoals in sommige Lidstaten gebeurt.

De derde heeft betrekking op de BTW-voet die op de FFP wordt geheven. Indien, in ieder geval, een harmonisering van de BTW tussen de Lidstaten wenselijk is, dan is haar verhoging ofwel nutteloos in het geval dat de landbouwers kiezen voor het gewone BTW-

stelsel (wat steeds meer landbouwers doen) en discriminerend voor diegenen die in het forfaitaire stelsel blijven.

De landbouwers zijn niet de enigen die FFP gebruiken.

Lokale gemeenschappen, wegendiensten en particulieren doen dit ook en, in verhouding tot de desbetreffende oppervlakken, zelfs in grotere mate dan de landbouwers.

Sommige initiatieven die erop gericht zijn om dit gebruik, onder meer voor amateurtuiniers, te beperken tot specialiteiten die vrij zijn van toxiciteit, verdienen in heel de Europese Unie veralgemeend te worden.

* *

*

De landbouw is een niet-exacte wetenschap onderworpen aan variaties en onberekenbaarheden die geen enkele andere menselijke activiteit kent. Ze voedt de mensheid sinds die ontstond en blijft, gelukkig maar, nog lange tijd de voornaamste hulpbron voor haar overleving.

De landbouwers zijn de onmisbare en voor het overgrote merendeel uitstekende actoren die een grote behoefte hebben aan erkenning van hun beroep.

In dit opzicht is een **billijke** controle van de landbouwproducties dringend noodzakelijk. Zo kan ervoor gezorgd worden dat de disfuncties van enkele onder hen deze meerderheid niet schaden.

◀◀

Stephane Delautre-Drouillon

Secretary-General

sdd@audace-ass.com

Tel [+32 \(69\) 89 14 18](tel:+3269891418)

Fax [+32 \(69\) 89 14 15](tel:+3269891415)

<http://www.audace-ass.com>

<http://www.audace-ass.com>